

Szakmai protokollok alkalmazása – tanácsadási tapasztalatok

NEVES Fórum

2015.12.17.

Intézményi tanácsadások

- TÁMOP 6.2.5.B
- 45 intézmény
- vezető tanácsadók
- intézményi munkatársak (menedzsment)
- standardok bevezetését támogató anyagok (módszertani útmutató a helyi szabályok elkészítéséhez, protokoll sablon)
- felkészítési anyag
(Milyen kérdéseket gondoljunk végig az egyes tartalmi elemek kapcsán?)

Standard-kivonat

- A helyi szakmai protokollokat a témakörben érintett osztályok, részlegek és rendelések delegáltjai szakmai irányelvek alapján vagy annak hiányában, meghatározott rend szerint, együtt fejlesztik, aktualizálják, konszenzussal fogadják el
- Az egészségügyi szolgáltató az általa megjelölt szakmai folyamatokat helyi szakmai protokollok alapján végzi
- A betegek ellátása során alkalmazott szakmai protokollok azonosíthatók
- A betegek ellátása során a szakmai protokolloktól való eltérést, annak indokát rögzítik a betegdokumentációban

Beszámolók szempontjai

- A standarddal vagy segédanyaggal kapcsolatos módosítási javaslatok
- Intézmény részéről feltett, a standard értelmezésére vonatkozó kérdések, azokra adott válaszok
- Az intézmény részéről feltett, a tanácsadás során meg nem válaszolt kérdések, melyek a tanácsadás után csoportegyeztetésre kerülnek
- Intézmény részéről jelzett, a standard megvalósításával kapcsolatos nehézségek
- Megismert jó gyakorlatok, engedéllyel segédanyagként felhasználható dokumentumok

FONTOS

- Az ismertetett problémákat 45 intézményből gyűjtöttük.
- Jelen előadásban a problémákra fókuszálunk.
- Nem érvényes minden megállapítás mind a 45 intézményre!

Beszámolók általános tapasztalatai

- Ismerethiány, fogalomzavar.
- Ha vannak is protokollok, leginkább az ápolásszakmát érintik.
- Kifejezetten problémás terület a protokollok betegdokumentáción való feltüntetése.

Protokoll készítés nehézségei

- A meglévő protokollok nem a standard elvárásai szerint készültek.
- A protokollok készítésének standard szerint elvárt folyamatát nehezen megvalósíthatónak tartják.
 - Irányelvek megjelenésének figyelése nem megoldott
 - Társszakmák bevonása nehéz
 - Teameket nem tudnak létrehozni (kevés az orvos, nincs a szerződésükben)
 - Járóbeteg ellátásban: vállalkozó orvosok
 - Azonos szakterület orvosainak együttműködése nehezen érhető el
- Nehéz meghatározni, hogy ki legyen pl. a protokollok írásáért felelős csoport vezetője, ki fogadja el a protokollt (alkalmasság, szaktekintély).
- Nincs helyileg kompetens szakember, hogy a leggyakoribb kórképekre megfelelő protokollt írjon.

Protokoll készítés nehézségei (folyt.)

- Intézményi szintű egységes protokollok alkalmazása
- Szakmai irányelvek hiányában nagy „bátorság” egy kis intézmény orvosainak szakmai szabályokat megfogalmazni, hiszen egy peres eljárásban ez nem feltétlenül állja meg a helyét.
- A nemzeti szakmai irányelvek hiánya megnehezíti a szakmai protokollok elkészítését. Igaz, hogy a standard ebben az esetben lehetővé teszi a nemzetközi ajánlások figyelembe vételét, de kérdés, hogy melyiket vegyék figyelembe: angol, amerikai, német, kínai...

Protokollok alkalmazásának nehézségei

- Orvos-szakma bevonása nehéz
- Protokollok készítésének és alkalmazásának szükségességére vonatkozó eltérő nézetek
- Aktualizálás elmaradása
- Az orvosok extra teherként élik meg a protokollok szerinti munkavégzést
- Orvosok együttműködése nehezen érhető el a protokollok egységes alkalmazása terén
- A paraszolvencia intézménye sok esetben megghiúsítja a protokoll szerinti működést
- Rögzült szokások

Protokoll alkalmazásának dokumentálása

- Mely esetekben szükséges dokumentálni az alkalmazott protokollt?
- Elegendő-e, ha a protokollok alkalmazását az osztályos szabályozó dokumentumban rögzítik, és azt minden orvos aláírja? Így indirekt módon a beteg dokumentumából a diagnózis alapján kiderül, hogy melyik protokollt alkalmazta az orvos.
- Megvalósíthatatlannak vélik, hogy a szakmai protokollok ill. a tőlük való eltérés bejegyzése megtörténjen a betegdokumentációban.
- Pontosan mit kellene feltüntetni és hol?
- A protokollok számát, megnevezését sablonszerűen tudnák csak beemelni, de ez további adminisztratív terhelést jelent.
- A kódok, vagy hivatkozási számok tartalma csak az intézményi ellátók számára ismert, más ellátó nem fogja tudni, hogy ez mit jelent. Egy sablon szöveg (Pl: „ P1 protokoll) beemelése a betegellátás biztonságát és eredményességét nem fogja javítani.

Protokoll alkalmazásának dokumentálása (folyt.)

- A protokoll szerinti ellátást nem feltétlenül kell rögzíteni, hiszen attól nem lehet eltérni, tehát elvileg minden ellátásnak aszerint kell történnie.
- Meg kellene határozni a rögzítendő protokollok körét, mert nem mindegy, hogy csak szakmai (pl. onkoterápiás kezelés), vagy szakmai-működési protokollt (pl. vérvétel) is fel kell tüntetni – az utóbbiak teljes feltüntetése nagyon megterhelné az adminisztrációt.
- Ha a betegdokumentáció tartalmában felismerhető, hogy az ellátás a protokoll szerint zajlik, akkor ne kelljen leírni még egyszer, hogy ez protokoll szerint való.
- Kifejezetten aggályosnak találják a standardnak azon előírását, miszerint a betegdokumentációban jelölni kell, hogy a beteg ellátása során mely protokoll/ protokollok szerint jártak el. Ugy érzik, ennek negatív értelemben is lehet jogi konzekvenciája: ha véletlenül kimarad a dokumentumból a jelölés, akkor jogi szempontból úgy értelmezhető, hogy azt a tevékenységet nem, vagy nem a protokoll szerint végezték.

Protokoll alkalmazásának dokumentálása (folyt.)

- Ha a dokumentációba csak azt jegyzik be, hogy protokoll szerint ellátva, a későbbiekben (pl. a szakmai folyamatok elemzése, adatgyűjtés kapcsán) nehéz lesz visszakövetni, hogy pontosan mi is történt a beteggel. Ez még abban az esetben is nehézséget jelenthet számukra, ha megőrzik az ellátási protokollokat és azokon egyértelműen szerepel az érvényesség időtartama.
- A szakmai protokolltól való eltérés betegdokumentációban történő rögzítése kerüljön ki az elvárások közül, egyrészt mert egy peres eljárásnál ebbe a pontba kapaszkodva lehet sikeres egy kereset, másrészt az orvosi szakma komplexitása miatt nehezen határozható meg a szakmai protokolltól való eltérés helyessége vagy helytelensége.

Jó gyakorlatok

Már működő gyakorlatok:

- Belső hálózaton elérhetőek a rendszeresen frissített guideline-ok, szakmai ajánlások.
- Intézkedési terv tartalmazza a protokollok áttekintésének, aktualizálásának ütemezését, felelős megjelölésével.
- Új szakmai protokollok létrehozásához követelménylapot alakítottak ki, amely formai és tartalmi támpontot ad a protokollkészítéshez. Az elkészült nyers protokollt minden illetékes egységnél megköroztetik, végül minőségirányítás által előkészítve főigazgatói jóváhagyással léphet életbe a protokoll.
- Betegségek szerinti diagnosztikai algoritmusokat készítettek.
- Egyes protokollokban a szakmai folyamatok algoritmusba rendezve jelennek meg.

Jó gyakorlatok (folyt.)

- Naprakészen vezetik a protokollok nyilvántartását.
- Járóbeteg intézményben a protokollok „betartatásában” nagy segítség az asszisztens, aki a vállalkozó orvosok mellett az állandóságot biztosítja.
- A rendelkezésre álló eszközpark is meghatározza valamilyen szinten a végezhető tevékenységet. Az egynapos sebészet keretében végzett műtétekhez egységes csomagokat kapnak az ellátók, ennek tartalma megfelelő és elegendő a protokoll szerinti ellátáshoz.

Tervek:

- A Tudományos Bizottságot fogják bevonni a standard megvalósításába.
- Olyan szakmai protokoll kidolgozásában gondolkodnak, amelyben megjelölik, hogy az intézményben melyik progresszivitási szintig szabad és kell ellátni a betegeket.

Ismerethiány

- Mi a különbség a szakmai protokoll és a szakmai irányelv között?
- Milyen területre értelmezhető a protokoll?
- Milyen témakörben érdemes protokollt készíteni?
- Szükséges-e új protokollokat kidolgozni, vagy megfelelőek a már meglévő, régiek?
- Hány protokoll szükséges?
- Mi fogadható el protokollként?
- Mennyire kell ragaszkodni a meghatározott tartalomhoz?
- Mi van akkor, ha az irányelv ajánlásait nem tudják adaptálni?
Mennyire térhetnek el tőle?
- Lehetséges-e, hogy azon ellátások esetén, ahol az országos vagy nemzetközi irányelv változtatás nélkül alkalmazható, nem írnak helyi szabályozást, csak hivatkoznak arra?
- Elegendő-e, ha a guideline-okat, szakmai ajánlásokat alkalmazzák?

Köszönöm a figyelmet!

Vita során vetített diák

Mi a különbség a szakmai protokoll és a szakmai irányelv között?

Szakmai irányelv	Szakmai protokoll
ajánlások sorozata	konkrét, helyi tevékenységek rendszerezett listája
tudományos bizonyítékokra épül	szakmai irányelvre, annak hiányában megalapozott, széles körben elfogadott szakirodalmi közlésekre, vagy szakmai konszenzusra támaszkodó szakmai ajánlásokra épül
egészségügyi tevékenységek befolyásolása ajánlásokkal	az adott témakörben érvényes egészségügyi szakmai irányelvek gyakorlati alkalmazását segítik
az ellátók és ellátandók adott egészségügyi ellátással kapcsolatos megfelelő döntéseit segíti elő	szakmai irányelv ajánlásainak az adott szolgáltató helyi gyakorlatában való megvalósításáról nyújt egyértelmű útmutatást az ellátók számára
célja az ellátás eredményességének és hatékonyságának biztosítása	célja az ellátás biztonságosságának és egyenletes színvonalának biztosítása

Ha nincs irányelv...

- *Eütv. 119. § (3)* Az egészségügyi szolgáltatás megfelelő minőségének alapvető feltétele, hogy...
- *b)* az ellátás során érvényesüljenek a jogszabályban foglalt vagy egyéb szakmai szabályok, így különösen a tudomány mindenkori állását tükröző és bizonyítékokon alapuló szakmai irányelvek, ezek hiányában a megalapozott, széles körben elfogadott szakirodalmi közlésekre, vagy szakmai konszenzusra támaszkodó szakmai ajánlások;

Milyen témakörben érdemes protokollt készíteni?

- magas kockázatú ellátás
- gyors döntést igénylő ellátás
- jelentős betegszámot érint
- magas a költségvonzata
- nincs kialakult, egyértelmű ellátási gyakorlata